

Yttrande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2022-06-14

2.2.2

Yttrande angående Redovisning av uppdrag att skyndsamt utreda ett förbud för anlöp i Göteborgs hamn för fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg.

Vi rödgrönrosa yrkande i kommunstyrelsen den 6 april i år om ett skyndsamt förbud för anlöp i Göteborgs hamn för fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn, för ryskägda fartyg och för fartyg som seglar under rysk flagg. Vi initierade detta ärende då vi såg detta som ett sätt att från stadens sida motverka viktiga inkomster för det ryska anfällskriget mot Ukraina. Vi har också tidigare föreslagit att en inventering ska genomföras av finansiella kopplingar med och inköp från Ryssland, men som tyvärr röstats ned av övriga partier.

I det aktuella tjänsteutlåtandet lyfts bland annat ”att de mål som kommunstyrelsen kan antas vilja uppnå genom att utreda ett förbud, till stora delar är uppfyllda genom EU:s sanktionspaket och Göteborgs Hamn AB:s operativa arbete.” Dock noteras också att det EU beslutat om är ett förbud för ryskflaggade fartyg tillträde till EU-hamnar, det vill säga en av flera punkter i vårt ursprungliga yrkande.

Vi ser därmed att det trots EU:s sanktionspaket finns mer att göra på olika politiska nivåer för att stoppa fartyg till och från ryska hamnar samt för ryskägda fartyg och fartyg som seglar under rysk flagg.

Yttrande
2022-06-10

Ärende 2.2.2

Yttrande angående – Redovisning av uppdrag att skyndsamt utreda ett förbud för anlöp i Göteborgs hamn för fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg

I kommunstyrelsen:

Yttrandet

Rysk export av kol, olja och gas uppgår till miljardbelopp dagligen. Dessa inkomster går till att finansiera Rysslands anfällskrig och ockupation av Ukraina. Att i de läget stänga Göteborgs hamnar för lossning av ryska fartyg kommer inte att ha någon effekt.

Transporter kommer då i stället att gå med lastbilar eller tåg, alternativt med fartyg som är registrerade i andra länder.

Det som däremot har effekt är att genast sluta köpa gas, olja, biomassa och biobränslen av Ryssland. Det kommer att slå hårt mot rysk ekonomi och göra det svårare för Ryssland att föra anfällskrig.

SD yrkade 2022-05-13 på att Göteborgs Energi ska sluta köpa rysk olja, rysk gas, rysk kol och ryska biobränslen (Se bilaga 1)

Bilagor

- 1) SD Yrkande – Import av rysk fossilgas KS 2022-05-18 Ärende 2.1.17

Bilaga 1

Yrkande
2022-05-13

Ärende 2.1.17

Yrkande – Yrkande angående import av rysk fossilgas till Göteborg

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

Göteborgs Energi ska genom nya ägardirektiv sluta köpa rysk gas, rysk olja, rysk kol, ryska biobränslen, rysk biomassa med omedelbar verkan. Detta gäller även i de fall där endast en viss andel av bränslena har sitt ursprung i Ryssland.

Yrkandet

Redan på KS 2022-04-06, ärende 2.2.10 yrkade SD för att Göteborg Energi skulle sluta köpa rysk gas.

Då hade hela KS chans att stödja vårt yrkande, men alla utan SD valde att inte göra det.

Rysk export av kol, olja och gas uppgår till miljardbelopp dagligen. Dessa inkomster går till att finansiera Rysslands anfallskrig och ockupation av Ukraina.

För att förhindra att göteborgarna finansierar detta orättfärdiga krig måste Göteborgs Energi genast sluta köpa gas, olja, kol, biomassa och biobränslen av Ryssland. Det kommer att slå hårt mot rysk ekonomi och göra det svårare för Ryssland att föra anfallskrig.

Sverige och Göteborg har nu en chans att ta ett stort steg mot att bli oberoende av importerad olja och gas. Göteborgs Energi måste genom tydliga ägardirektiv från staden sluta köpa rysk gas, rysk olja, rysk kol, ryska biobränslen och rysk biomassa med omedelbar verkan. Detta ska minst gälla så länge EU:s sanktioner mot Ryssland är i kraft.¹

EU uppmanar nu sina medlemsländer att sluta köpa rysk gas². Kommunstyrelsen har ett ansvar som dom måste ta på allvar. Sist på KF 2022-03-28 när Göteborgs Energiplan togs för beslut, vägrade samtliga i kommunfullmäktigeledamöter att bemöta SD:s kritik mot import av rysk gas, det är under all kritik.

¹ [Utrikesministrarna antog EU:s andra sanktionspaket mot Ryssland - Regeringen.se](#)

² [EU varnar europeiska köpare av rysk gas | SVT Nyheter](#)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-05-18

Diarienummer 0419/22

Handläggare

Lisa Berlin

Telefon: 031-368 05 09

E-post: lisa.berlin@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att skyndsamt utreda ett förbud för anlöp i Göteborgs hamn för fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Redovisningen av kommunstyrelsens uppdrag 2022-04-06 § 314 till stadsledningskontoret att i samverkan med Göteborgs Hamn AB skyndsamt utreda ett förbud för anlöp i Göteborgs hamn för fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret redovisar i detta ärende kommunstyrelsens uppdrag 2022-04-06 § 314 till stadsledningskontoret att i samverkan med Göteborgs Hamn AB (GHAB) skyndsamt utreda ett förbud för anlöp i Göteborgs hamn för

- fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn
- ryskägda fartyg
- fartyg som seglar under rysk flagg.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att Göteborg Stad saknar befogenhet att fatta beslut om att förbjuda anlöp i Göteborgs hamn av fartyg från och till ryska hamnar, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg då detta är frågor som faller utanför den kommunala kompetensen i 2 kap. 2 § kommunallagen. Bedömningen är att det rör sig om en utrikespolitisk fråga som det enbart ankommer på staten att besluta om.

Sedan kommunstyrelsens beslut 2022-04-06 § 314 om att utreda förbud har också EU fattat beslut om ett femte sanktionspaket som innebär förbud mot att ge ryskflaggade fartyg tillträde till hamnar i EU.

Stadsledningskontoret bedömer också att de mål som kommunstyrelsen kan antas vilja uppnå genom att utreda ett förbud, till stora delar är uppfyllda genom EU:s sanktionspaket och Göteborgs Hamn AB:s operativa arbete.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret bedömer att föreliggande ärende och beslut i frågan i sig inte har några direkta konsekvenser som behöver belysas ur dessa tre dimensioner.

Bilaga

Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2022-04-06 § 314

Ärendet

Stadsledningskontoret redovisar i ärendet kommunstyrelsens uppdrag 2022-06-04 § 314 till stadsledningskontoret att i samverkan med Göteborgs Hamn AB skyndsamt utreda förbud för anlop i Göteborgs hamn för fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg.

Beskrivning av ärendet

Beslut om sanktioner inom EU

Den 8 april 2022 antog EU ett femte paket med sanktioner mot Ryssland med anledning av det ryska militära angreppet på Ukraina. En av åtgärderna var förbud mot att ge ryskflaggade fartyg tillträde till hamnar i EU. Undantag beviljas för jordbruks- och livsmedelsprodukter, humanitärt bistånd och energi. Under föreliggande ärendes beredningstid pågår förhandlingar om ett sjätte sanktionspaket där framförallt frågan om olja är central.

Information om Göteborgs Hamns operativa arbete inom området

Fartyg till och från ryska hamnar via Göteborg och fartyg som seglar under rysk flagg Redare och deras ombud är skyldiga att lämna en fartygsanmälan 24 timmar innan ankomst, i fartygsanmälan är det obligatoriskt att uppge senaste hamn och nästkommande hamn. Ytterligare en kontrollfunktion är fartygets egna transpondrar som visar aktuell position och destination samt varifrån fartyget kommer. GHAB menar att detta ger en god kontroll över vilka fartyg som kan bli aktuella för särskild skärskådning samt möjlighet till att vidta åtgärder i god tid. Detta görs idag via hamnens trafikcentral och hamnens planeringsfunktion.

Ryskägda fartyg

Sjöfarten och ägande av fartyg kan vara ytterst komplex med många variationer av ägarskap och det är svårt att klarlägga vem som de facto är ägare av fartyget. Det saknas också en definition av vad som är ett ryskägt fartyg. Delägarskap, brevlådeföretag, fonder etc gör det till en svår uppgift för GHAB att kontrollera och säkerställa det faktiska ägarskapet. GHAB samarbetar idag tätt med kunder och samarbetspartners inom hamnklustret som har andra resurser samt tydliga sanktionslistor av ryskägda fartyg att tillgå.

Övrigt arbete

GHAB beskriver att deras kunder och samarbetspartners redan tidigt har verkat proaktivt och stoppat import/export av fossila bränslen till och från Ryssland. Exempelvis har oljebolagen sökt andra vägar för att importera från andra länder, tex Västafrika, Asien och USA.

Göteborgs hamn är även en stor bunkerhub, det vill säga fartyg destinerade till Göteborg eller bara på passage kan ”tankas” (bunkra) sitt fartyg med bränsle vilket ofta utförs på ankarrutor ute vid Vinga. GHAB samarbetar med de bunkeraktörer som utför operationerna och som i sin tur uppger att de har stoppat bunkringar av fartyg till/från rysk hamn samt med ryska produkter.

GHAB ser idag att ett flertal av deras anlöpsaktörer, utöver att följa EU:s sanktioner, även har strängare restriktioner inom sina bolag vilket ytterligare minskar risken att något ryskt fartyg blir hanterat i Göteborgs hamn.

GHAB samverkar också med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen då det är viktigt att det blir en nationell prägel rörande denna fråga och att det hanteras lika i svenska hamnar.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stad inte kan besluta om förbud för anlop i enlighet med uppdraget från kommunstyrelsen. Av 2 kap. 2 § kommunallagen (2017:725) framgår att kommuner inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart till exempel staten har hand om. Att besluta om förbud för anlop för fartyg som är ryskägda eller seglar under rysk flagg utgör en sådan utrikespolitisk fråga som det enbart ankommer på staten att besluta om. Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 1990 ref. 9 funnit att opinionsyttringar som rör Sveriges förhållande till andra länder inte utgör en kommunal angelägenhet såvida de inte har stöd i sådana särskilda bestämmelser. Frågor av denna art ankommer enligt regeringsformen på regeringen och riksdagen. Ett beslut att förbjuda anlop av fartyg från en främmande makt skulle sannolikt anses utgöra en sådan opinionsyttring på det utrikespolitiska området som inte ankommer på en kommun att göra. Frågan är dock inte enbart nationell då ett ensidigt beslut av Sverige att förbjuda ryska fartyg i svenska hamnar skulle leda till att fartygen istället anlöper en annan europeisk hamn. Därför har också beslutet nu fattats inom EU.

Stadsledningskontorets bedömning är därför att Göteborg Stad saknar befogenhet att fatta beslut om att förbjuda anlop i Göteborgs hamn av fartyg från och till ryska hamnar, ryskägda fartyg samt fartyg som seglar under rysk flagg då detta faller utanför den kommunala kompetensen i 2 kap. 2 § kommunallagen. Någon särskild bestämmelse enligt vilken beslutet skulle vara kompetensenligt finns inte.

Stadsledningskontoret bedömer samtidigt att intentionerna i kommunstyrelsens beslut att utreda förbud för anlop av fartyg med koppling till Ryssland till stora delar har uppnåtts i och med EU:s beslut om sanktioner samt de åtgärder som GHAB och deras samarbetsparter och kunder vidtagit.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Reviderat yrkande från MP och V om att avsluta import av rysk fossilbränsle via Göteborgs hamn

§ 314, 0419/22

Beslut

Enligt yrkande från D, S, M, L och C:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Göteborgs Hamn AB skyndsamt utreda ett förbud för anlöp i Göteborgs hamn för följande fartyg:

- fartyg från och till ryska hamnar via Göteborgs hamn
- ryskägda fartyg
- fartyg som seglar under rysk flagg

Tidigare behandling

Bordlagt den 23 mars 2022, § 264.

Handlingar

Yrkande från MP och V den 4 april 2022 (reviderat).

Yrkande från D, S, M, L och C särskilt yttrande KD den 6 april 2022.

Yrkande från SD den 6 april 2022.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V) och Karin Pleijel (MP) yrkar bifall till yrkande från MP och V den 4 april 2022 och avslag på övriga yrkanden.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från SD den 6 april 2022.

Martin Wannholt (D) och Emmyly Bönfors (C) yrkar bifall till yrkande från D, S, M, L och C den 6 april 2022.

Propositionsordning

Ordföranden Axel Josefson (M) ställer propositioner på yrkandena och finner att Martin Wannholts och Emmyly Bönfors yrkande bifallits.

Protokollsanteckning

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 6 april 2022.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2022-04-25

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar